Protokoly v řízení správním.

I. Všeobecně:

Povaha věci samé žádá toho, aby při všech úředních jednáních, při kterých jmenovitě vede se komisionelní vyhledávání nebo vyslýchány jsou strany, vedl se protokol, aby se písemně zjistilo proti všemu útoku netoliko to, co bylo komisionelně vyhledáno, nýbrž aby i v řízení opravném poskytnut byl vyšší instanci základ pro posouzení, zda použito bylo právního prostředku, který v souhlasu jest se skutkovým podkladem i s platnými předpisy zákona. Cís. nařízení ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. vytýká nařízení o výkonu opatření a nálezů zeměpanských, politických a policejních úřadů. Dle § 9 tohoto naříz. mají úřady právo vyslýchati osoby nacházející se v jich úředním obvodu; pravidelně vede se výslech tento protokolárně.

Rovněž stanoví výn. min. fin. a min. kultu a vyuč. ze dne 14. května 1876 č. 8040 pokyny o projednávání sporných věcí spadajících v obor kultu a vyučování. Výnos tento v bodu 5. ponechává úřadu na uváženou, jakým způsobem státi se má výslech stran, svědků, znalců, zda protokolárně či písemným vyjádřením.

Jakkoli mohou tedy správní úřady v jednotlivých případech pro výslech stran nařídíti buďto písemné prohlášení nebo výslech protokolární, předepsán jest pro řízení trestní před úřady administrativními výhradně výslech protokolární. To platí jmenovitě pro všechny policejní přestupky.

Min. nařízení ze dne 5. března 1855 č. 34 ř. z. vykazuje však jistou zvláštnost; byltě jím zaveden trestní rejstřík, který zastupuje místo protokolu, a jen výjimečně připouští se v trestných věcech policejních řízení protokolární, jde-li totiž o případy zvlášť zamotané (ostatně viz Řízení trestní policejní).

II. Protokoly v jednotlivých odvětvích správy:

1. Co se tkne práva horního, povinny jsou úřady horní sepsati protokol při všech žádostech o oprávnění horní (zejména o míru důlní, §§ 42—70, o přebytky, §§ 71—75, o míru denní, §§ 76—84, o služebnosti horní, §§ 191—199, o stavby pomocné, §§ 85—89, o štoly revírní, §§ 90—97, o povolení ke hutbě, §§ 13—39, o přenechání pozemků a vody, §§ 98—107), vůbec všude tam, kde zákon horní nařizuje komisionelní vyhledávání a výslech účastníků; dle protokolu tohoto vyřizují a rozhodují úřady horní. Pokud nejsou výslovně stanoveny výjimky, mohou strany podati žádosti své u úřadů horních jak ústně, tak i písemně; podávají-li se ústně, musí býti vždy sepsán protokol (§ 226 hor. z..).

Rovněž předepsáno jest zřizovati protokol při těžířstvech, a o vedení protokolu má pečovati a nad ním bdíti přednosta ředitelstva; protokol vésti jest na schůzích těžířstva a musí býti podepsán všemi spolutěžíři (§ 156). Úřední revírní nebo jeho zástupce, jsou-li přítomni v sídle úředním, mohou přijímati ústně k protokolu ony žádosti, jichž vyřízení spadá v obor působnosti úředníků revírních (§ 6 zák. ze dne 21. července 1871 č. 77 ř. z. o zařízení a oboru působnosti úřadů horních).

2. Zemské vodní zákony předepisují v § 84 (pro Bukovinu § 78, pro Istrii § 83, pro Krajinu § 62, pro Dolní Rakousy § 80, pro Štýrsko § 77), že o komisionelním projednávání v právních věcech vodních, při nichž mají být vyslýcháni zvláště všickni účastníci, sepsati jest o celém jednání protokol, ve kterémž vytknouti jest výsledek sjednané úmluvy,

nedošlo-li k ní, pak výsledek ústních výkladů s prohlášením účastníků, s důvody jejich a konečně jakékoli vzájemné poznámky žadatelů. Popisy, plány, nákresy a jinaké přílohy připojiti jest k jednacímu protokolu a výslovně se o nich zmíniti v protokolu samém. Protokol má zejména též konstatovati, ve kterých bodech vedlo projednávání k dohodnutí a v kterém směru došlo ke kolisi zájmů, o nichž má právě konečný nález rozhodnouti. Zákon nepředpisuje, aby přibrán byl přísežný zapisovatel, a není tudíž nijaké závady v tom, sepíše-li protokol osoba komisi vedoucí (rozh. správ. dv. soud. ze dne 11. října 1883 č. 2323, sb. »Budwinski« č. 1863).

3. Dle řádu živnostenského má protokol v řízení ediktálním poskytovati obraz celého komisionelního projednávání; v protokolu musí být zjištěny všechny okolnosti dle §§ 25 a 26 závažné (místní poloha provozovárny, budovy sousední, ku platnosti přivedené vlivy zdraví škodící), námitky sousedů a účastníků, jich návrhy a prohlášení.

Co do rozhodčích výborů společností nařizuje § 23 normálních stanov, aby sepsán byl o řízení před nalézací komisí protokol, ve kterém obsažen má býti docílený smír, pokud se týká, nález i s důvody svými a podepsán býti má předsedou a zapisovatelem. Dále vésti dlužno protokol o jednání před porotním sborem soudů živnostenských, a do něho zapsati jest jednání ve svém celém obsahu, dále návrhy stran, podstatné výsledky jednání a důkazů; protokol ten má býti přečtěn stranám a osobám, jichž výpovědi byly protokolovány (§ 57 zák. ze dne 14. května 1869 č. 63 ř. z.).

I v řízení trestním živnostenském vésti dlužno protokol, do kterého zanáší se rozhodnutí (§ 147 ř. živn.).

4. Při komisionelním šetření konaném dle řádů stavebních o udělení konsensu ke stavbě, při novostavbách a přestavbách, při parcelování, demolování atd. sluší protokolárně zjistiti předmět stavby, námitky sousedů, dobrozdání znalců, úřední poznámky předsedy komise, prohlášení přítomných zdravotních orgánů, aby na základě toho mohl úřad stavební zakročovati.

5. V řízení vyvlastňovacím sepsati jest protokol o předmětu a objemu vyvlastnění, o závažných skutkových poměrech, o výsledku komisionelního šetření, o návrzích a námitkách účastníků, o jich případném přivolení ku vyvlastnění, o jich nárocích náhradních atd.

6. Ve věcech železničních sepsati se má protokol o všech komisionelních šetřeních, jmenovitě politických pochozích komisích (sdělání podrobných projektů, plánu situačního, rozdílných profilů, normálních půdorysů budov železničních a jich příslušenství, dále pokud jde o otázky týkající se ulic, cest a odtoku vody, odebírání a skládání materiálu, polohy a rozměrů umělých staveb, zajištění příslušenství dráhy, příslušenství nádraží a stanic, nároků sousedů atd.), dále komisí schvalovacích, komisí při úrazech železničních atd.

7. V řízení celním vésti jest protokol o přehledu a záznamech výkonných úřadů; dále zanésti jest do protokolu stručně obsah listin došlých k zajištění celního řízení (§ 250 úř. návodu k řádu cel. a monop.). Konečně protokolují se výsledky šetření úřadem celním konaného, dobrozdání znalců při zjišťování hodnoty k vyměření poplatků celních, odhady celních úřadů, popis skutkových okolností atd.

8. Zvláštní protokol vésti nutno též o jednání před správním dvorem soudním. Protokol tento obsahovati musí jména přítomných

členů správního dvoru soudního, jména účastníků a jich zástupců, dále jména zástupců úřadů správních a zaznamenávati podstatné body sezení. O neveřejné poradě a hlasování vede se protokol zvláštní; každý protokol musí býti podepsán předsedou a zapisovatelem (§ 42 zák. ze dne 22. října 1875 č. 36 ř. z.).

9. Totéž ustanovení platí o protokolech vedených před říšským soudem (§ 36 zák. ze dne 18. dubna 1869 č. 44 ř. z.). (Viz též čl. Ochrana známek a vzorků, Privilegia, Řízení trestní policejní.)

Protokoly v řízení trestním důchodkovém.

I. Protokol jest sepsati:

1. při vyhledávání skutkového podkladu; o každém výslechu k účelu tomu nezbytném, jakož i o každém vyslýchání vůbec má býti za dohledu úředníka vedoucího jednání sepsán protokol (§ 659 tr. z. důch.). Zpravidla ústně vyslýchati jest obviněného bezpodmínečně pozvaného a o výslechu jeho sepsati protokol; písemný výslech, pokud se týká, písemné odpovědi k otázkám dovoleno jest výjimečně při němých s podmínkou, že dovedou psáti (§ 665 tr. z. důch.).

2. Svědky vyslýchati jest ústně a výpovědi jejich zapsati do protokolu.

3. Znalci mohou však výpovědi své podati písemně. Učiní-li tak, připojí se písemné jich výpovědi ku protokolu, v němž uvede se však podstatný obsah učiněného prohlášení a znalci podepíší pak i toto místo protokolu i písemnost svou (§ 668 tr. z. důch.).

4. Byl-li kdo pro přestupek důchodkový zadržán nebo k výpovědi vyzván, může žádati u příslušného úřadu, aby upuštěno bylo od zákonitého řízení za podmínek naznačených v § 541 č. 1—3 tr. z. důch. Přednese-li se žádost tato před popsáním skutku nebo při tom, lze žádost tu vložiti do popisu skutku, nebo sepsati o ní zvláštní protokol (§ 542 tr. z. důch.).

5. O postupu při zkoušení díla šetřeném sepsati jest protokol, ve kterém jmenovitě budiž uvedeno:

a) místo, kde se dílo zkouší,

b) doba, kdy se počalo a kdy skončilo se zkoušením;

c) nástroje, náčiní a nářadí, jichž bylo při tom použito, s jich popisem, pokud účel toho žádá;

d) jména a příjmení, dále bydliště dělníků, jichž bylo užito k provedení zkoušky díla;

e) množství, druh a vlastnosti látek, kterými se pracovalo při zkoušce té;

f) výrobky, které byly učiněnou zkouškou vytvořeny nebo připraveny;

g) připomenutí, která učinil vedoucí úředník nebo přizvaní znalci při provádění zkoušky a zprávy i vysvětlivky, které k tomu podal živnostník zkoušku díla podnikající;

h) dobrozdání znalců o výsledku zkoušky a o otázce, zda a v kterém směru výsledku toho by se mělo dbáti při oceňování důkazů;

i) pozorování komise samé (§ 752 tr. z. důch.).

6. Je-li obviněný ve vazbě, dlužno sepsati protokol o všech nařízeních a rozsudcích, které mu byly dodány, a protokol tento má platnost stvrzenky (§ 830 tr. z. důch.).

7. V řízení opravném:

a) Stížnosti podávají se ústně nebo písemně; o stížnosti ústně přednesené sepíše se zvláštní protokol odděleně od protokolu o výslechu.